

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

VI МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

19 листопада 2021 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

VI МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

19 листопада 2021 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2021

УДК 81'37

П 78

Проблеми лінгвістичної семантики: VI Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (19 листопада 2021 року).

П 78 Збірник матеріалів. Рівне: РДГУ, 2021. 149 с.

The Problems of Linguistic Semantics: The 6th International Scientific and Practical Internet Conference (November 19, 2021). The Collection of Conference Proceedings. Rivne: RSUH, 2021. 149 p.

У збірнику матеріалів VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми лінгвістичної семантики» розглянуто низку питань, що стосуються актуальних проблем лінгвістичної семантики: когнітивної та культурної семантики, зіставної семантики, фонетичної, лексичної та граматичної семантики, семантики і прагматики мовних одиниць, семантики тексту і дискурсу, семантики і перекладу.

The Collection of Conference Proceedings «The Problems of Linguistic Semantics» focuses on the topical issues of Linguistic Semantics: Cognitive and Cultural Semantics, Contrastive Semantics, Phonetic, Lexical and Grammatical Semantics, Semantics and Pragmatics of Linguistic Items, Semantics of Text and Discourse, Semantics and Translation.

УДК 81'37

Редакційна колегія:

Головний редактор – **Деменчук О.В.**, д-р філол. наук, професор.

Відповідальний редактор – **Кучма Т.В.**, канд. філол. наук, доцент.

Члени редакційної колегії:

Павлова О.І., канд. філол. наук, професор; **Аладько Д.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Калініченко М.М.**, канд. філол. наук, доцент;

Константинова О.В., канд. філол. наук, доцент; **Орел І.І.**, канд. філол. наук, доцент; **Павловська Л.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Тарасюк Н.Ю.**,

канд. філол. наук, доцент; **Третьякова К.В.**, канд. філол. наук, доцент; **Чеберяк А.М.**, канд. філол. наук, доцент; **Станіславчук Н.І.**, викладач

Рекомендовано до друку Вченою радою

Рівненського державного гуманітарного університету

(протокол № 10 від 28.10.2021 р.)

©Автори публікацій, 2021

©Рівненський державний гуманітарний університет, 2021

ЗМІСТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ:
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ**

АРХАНГЕЛЬСЬКА А.М.	СЛОВОТВІРНА ФЕМІНІЗАЦІЯ (МОЦІЯ) В ТЕОРІЇ НОМІНАЦІЇ	7
КАПРАНОВ Я.В.	МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АЛГОРИТМ УСТАНОВЛЕННЯ СЕМАНТИЧНИХ ПЕРЕХОДІВ І ЗБІГІВ У НОСТРАТИЧНИХ МОВАХ	10
СІРАНЧУК Н.М.	ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПИСЕМНОМУ МОВЛЕННІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	14
ГОЛОВЧАК Н.І., КУШНІРЧУК О.О.	STILISTISCHE BESONDERHEITEN DER DEUTSCHEN WERBETEXTE	18
ОРЕЛ І.І.	СЕМАНТИЧНИЙ РОЗВИТОК НІМЕЦЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З КОМПОНЕНТОМ <i>SCHWARZ</i>	21
ЖОЛОБЧУК А.М.	МЕТОДИЧНІ ЗАСОБИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОРИГІНАЛЬНИХ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕКСТІВ	25

ПРОБЛЕМИ КОГНІТИВНОЇ ТА КУЛЬТУРНОЇ СЕМАНТИКИ

ДЕМЕНЧУК О.В., ДЕМЕНЧУК Д.	АРТЕФАКТНІ НОМІНАЦІЇ В ПОЛЬСЬКІЙ ЛІНГВОКУЛЬТУРІ	29
ЛЯШУК А.М.	ВЕРБАЛІЗАЦІЯ ДИСКУРСИВНОЇ ТАКТИКИ ОБРАЗИ В РИТОРИЦІ АВСТРАЛІЙСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТИКІВ	32
ХРИСТИЧ Н.С.	ВЕРБАЛЬНЕ УСОБЛЕННЯ КОНЦЕПТУ «ЛЮДИНА» ЛЕКСИЧНОЮ ОДИНИЦЕЮ ‘MAN’ У ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ЗВОРОТАХ	35

ПРОБЛЕМИ ЗІСТАВНОЇ СЕМАНТИКИ

МІЗІН К.І.	РЕЛІГІЙНО-ФІЛОСОФСЬКІ МОТИВИ КОНЦЕПТУ <i>ГОРДІСТЬ</i>	38
АЛАДЬКО Д.О.	МОТИВАЦІЙНА МОДЕЛЬ «МАТЕРІАЛ – ВИРІБ» В НОМІНАЦІЯХ ПОСУДУ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	43
БЛИЗНЮК К.Р.	ЛАКУНАРНІСТЬ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОЇ ГРУПИ «DONATION»: АНГЛІЙСЬКО- УКРАЇНСЬКІ ПАРАЛЕЛІ	45

*VI Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
«ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ»*

ЗАЛУЖНА О.О., МОКРА Т.А.	ІНСТРУМЕНТАЛЬНІ ДІЄСЛОВА У СФЕРІ КУЛІНАРІЇ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)	49
ПАВЛОВСЬКА Л.О.	ОПОЗИЦІЙНА СЕМАНТИКА ВЕРБАЛЬНИХ ФОРМУЛ ПОБАЖАНЬ У РІЗНОСТРУКТУРНИХ МОВАХ	52
КІНАЩУК А.В.	СПЕЦИФІКАТОРИ ТЕМАТИЧНОЇ ГРУПИ ПРЕДИКАТИВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ІРРАЦІОНАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ В АНГЛІЙСЬКІЙ, НІМЕЦЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	55
ДУЛЮК С.А.	МОВНА КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЛЮДИНИ В АНГЛІЙСЬКІЙ, ФРАНЦУЗЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ ФРАЗЕОСИСТЕМАХ	57
ПОДМОВСЬКА О.І.	ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ З ГАСТРОНОМІЧНИМ КОМПОНЕНТОМ У НІМЕЦЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	60

ФОНЕТИЧНА, ЛЕКСИЧНА І ГРАМАТИЧНА СЕМАНТИКА

КОЗІЦЬКА О.А., ПОЛІЩУК Н.О.	СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ	63
ЛУК'ЯНИК Л.В., БЕНЕСЬКО С.О.	ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ЗБАГАЧЕННЯ МОВЛЕННЯ УЧНІВ ЕТНОКУЛЬТУРОЗНАВЧОЮ ЛЕКСИКОЮ	65
ЛУК'ЯНИК Л.В., КОЗЯР Т.А.	МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ГРАМАТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ НА ФОНЕТИЧНІЙ ОСНОВІ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	69
ОВСЕЙЧИК Ю.В.	О ТРАЕКТОРИИ РАЗВИТИЯ КАУЗАЛЬНЫХ СОЧИНИТЕЛЬНЫХ СОЮЗОВ В РАННИЙ ПЕРИОД ФРАНЦУЗСКОГО ЯЗЫКА	72
ТАРАСЮК Н.Ю.	СЛОВОТВІРНО-ДЕРИВАЦІЙНА ПАРАДИГМА ВИСЛОВЛЮВАННЯ	75
ІГНАТЕНКО О.В.	СЕМАНТИКА ПРИСЛІВНИКА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ	78
РОМАНЮК В.В.	СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПОРІВНЯНЬ СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ	81

СЕМАНТИКА І ПРАГМАТИКА МОВНИХ ОДИНИЦЬ

ГРИГОЛА О.А.	СЕМАНТИКА ДИСКОМФОРТНИХ ВІДЧУТТІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: ТЕМАТИЧНА ПІДГРУПА «ФІЗИЧНИЙ БІЛЬ»	85
ДЗЕКАН О.В.	НОМІНАЦІЇ БОЛЮ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	87

СЕМАНТИКА ТЕКСТУ І ДИСКУРСУ

СЛАВОВА Л.Л., СІКОРА С.М.	ПРАГМАТИЧНО-КОГНІТИВНИЙ ПІДХІД ДО ДОСЛІДЖЕННЯ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ	91
ШУЛЬЖУК Н.В.	ОСОБЛИВОСТІ СЕМАНТИЧНОЇ СТРУКТУРИ РЕЧЕННЯ У ДІАЛОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ	95
БІСОВЕЦЬКА Л.А., СУРЖУК Т.Б.	СТИЛІСТИЧНО МАРКОВАНА ЛЕКСИКА ЯК ЗАСІБ МОВНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПЕРСОНАЖІВ ТВОРІВ Г. ВДОВИЧЕНКО	101
КАЛІНІЧЕНКО М.М., ГУЦУЛ В.О.	ТВОРЧІСТЬ ЕМІЛІ ДІКЕНСОН В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ПОПУЛЯРНОЇ ЖІНОЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ США 1800-Х РОКІВ	104
СЕРБИНА Т.Г.	ЛОГОЭПИСТЕМЫ КАК ОДИН ИЗ МАРКЕРОВ СОВРЕМЕННЫХ ТЕКСТОВ	106
ТОМА Н.М.	ДО ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО ДИСКУРСУ	109
ЧЕБЕРЯК А.М.	ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІСТЬ ЯК ОДНА З ОСНОВНИХ ТЕКСТОВИХ КАТЕГОРІЙ СУЧАСНИХ ЗМІ	112
АРТЕМОВИЧ К.В.	ТРАНСФОРМАЦІЯ СТИЛІСТИЧНОЇ ВІДПОВІДНОСТІ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ТЕКСТІВ УКРАЇНОМОВНИХ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВ	115
ФЕДЮК А.А.	ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПЕРЕДВИБОРЧОГО ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ (НА ПРИКЛАДІ ВИБОРЧИХ КАМПАНІЙ ДЖ. БАЙДЕНА І Д. ТРАМПА)	118
БЕЗКОРОВАЙНИЙ М.А.	ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ ТА ЙОГО ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ	121
ЛЕВЧЕНКО А.І.	ПЕРЕКРУЧЕННЯ РЕАЛЬНОСТІ ТА РОЗШИРЕННЯ ПРАВ І МОЖЛИВОСТЕЙ У ПРАЦЯХ ДЖОРДЖА ЛІППАРДА	124

СЕМАНТИКА І ПЕРЕКЛАД

PAZDAN R., BUK A.	DIE BESONDEREN HERAUSFORDERUNGEN DER LITERARISCHEN ÜBERSETZUNG	128
КОНСТАНТІНОВА О.В.	ПЕРЕКЛАД АНГЛІЙСЬКИХ ДІЄСЛІВ- ЕВРІСЕМАНТІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	130
КУКАРІНА А.Д.	КУЛЬТУРНИЙ КОМПОНЕНТ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ПЕРЕКЛАДАЧА-РОЗВІДНИКА: ДОСВІД СПЕЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ	133
КУЧМА Т.В.	ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧИЙ ФОН ОНОМАСТИЧНОЇ ЛЕКСИКИ ТВОРІВ О. ПРОЙСЛЕРА ТА ЇЇ ПЕРЕКЛАД	136

VI Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
«ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ»

РЕВУЦКАЯ Е.А.	ЗНАЧЕНИЕ И КОНЦЕПТ <i>КАМЕИ</i> В ПОЭТИЧЕСКОМ ЦИКЛЕ «ПАРИЖ» (1929) МАРИИ ПАВЛИКОВСКОЙ-ЯСНОЖЕВСКОЙ В ПЕРЕВОДЕ ВАЛЕРИЯ АКОПОВА	139
СКРИЛЬНИК С.В.	ГОЛОВНІ КОГНІТИВНІ ПРОЦЕСИ ПІД ЧАС СИНХРОННОГО ПЕРЕКЛАДУ	142
ТРОНЬ Т.В.	АНГЛІЙСЬКОМОВНІ ДІЛОВІ ЛИСТИ: ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИЙ АСПЕКТ	146

УДК 811.11=112.2:159.95(043.2)

Орел І.І., канд. філол. наук
Київський національний лінгвістичний університет
(Київ, Україна)

СЕМАНТИЧНИЙ РОЗВИТОК НІМЕЦЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З КОМПОНЕНТОМ *SCHWARZ*

Фразеологічні одиниці (далі – ФО) розглядаються у лексикології як усталені мовні знаки, що володіють незмінною формою вираження і змісту (Алефіренко М. Ф., Баран Я. А., Гаврись М. І., Пророченко О. І., Степанова М. Д., Телія В. М., Чернишова І. І., Burger H., Fleischer W. та інші дослідники). Проте у ході низки нинішніх досліджень у галузі фразеології помічено, що ФО зазнають різних видів модифікацій. Це стосується їх семантичних, структурно-семантичних змін. Актуальним у сучасних розвідках лишається питання виявлення причин таких змін, вивчення результатів семантичних трансформації та встановлення шляхів розвитку фразеологічного значення (далі – ФЗ).

Окреслене питання привертає увагу багатьох науковців, які спостерігають семантичні трансформації на матеріалі різних національних мов: вивчаються модифікації ФО англійської мови, їх семантичні та стилістичні особливості вживання у процесі комунікації (Гуменюк І. І.), прослідковуються авторські трансформації ФО в епістолярних текстах українських письменників (Ганжа С. А., Сінкевич Н. М.), досліджуються типи фразеологічних варіантів певних фразеосемантичних полів на матеріалі турецької мови (Мініахметова Е. Х.), студіюється поліфункціональність та багатозначності англійських ФО на матеріалі газетної реклами (Drumm D.) тощо.

Метою розвідки є виявлення причин семантичних модифікацій німецьких ФО із компонентом *schwarz*. Зауважимо, що не йдеться про оказіональні трансформації в умовах контексту. Маємо на меті дослідити причини зміни значення, або структури і значення ФО, які зафіксовані у лексикографічних джерелах. Для досягнення мети виконаємо низку завдань: інвентаризуємо ФО із указаним компонентом; виявимо архетипне сприйняття кольору *schwarz* у лінгвокультурі; укладемо ономасіологічний портрет ФО із зазначеним компонентом; прослідкуємо семантичні зміни; встановимо їх шляхи.

Символіка кольору в німецькій культурі пов'язана з архетипами і має національно-специфічний характер відображення у мисленні та мові. У «Deutsches Wörterbuch von Jacob Grimm und Wilhelm Grimm»

зазначено, що прикметник *schwarz* у середньовісній німецькій мові вживався на позначення темного кольору, темряви, складних природних явищ (густий туман, темні хмари, погана погода, гроза), глухоти (про людину). Згодом одним із загальноновживаних значень прикметника закріпилося позначення недостатньої кількості світла (*dunkel brennenden, düsteren flamme*), браку місячного/ сонячного світла, незрозумілості чогось. Пізніше зафіксовано значення «багато/ велика кількість чогось», наприклад: *die strasse ist ganz schwarz von menschen; scherzhaft: mein weib hat g'wäsche, s'hängt schwarz voll* (DW). Мартін Лютер стверджував, що не щирі, не чесні люди, словам яких не варто довіряти, теж є темними/ чорними (DW).

На основі наведених фактів семантичного наповнення *schwarz* фіксуємо його семи: позначення кольору; темрява; мала кількість природного світла чи освітлення; природні явища; фізична (глухий) та інтелектуальна (нечесний) вада людини; неясність/ незрозумілість; велика кількість чогось. У ході нашого дослідження встановлено, що семи «колір», «незрозумілість», «брак світла» стали основою для первинного і вторинного фразеологічного семіозису.

На основі семи «колір» відбулася асоціація з чимось поганим, страшним: горе (*in ein schwarzes Loch fallen*); неприємність (*jemandem den Schwarzen Peter zuschieben*); нещастя (*ein schwarzer Tag, schwarzer Freitag, der Schwarze Tod*); песимізм (*schwarzsehen, etwas schwarz malen*); девіантна поведінка (*das schwarze Schaf der Familie*). Чорний колір поєднується з темрявою – сема «брак світла» (*schwarz wie die Nacht*); «незрозумілістю» небезпекою, таємничістю, чаклунством (*Schwarze Kunst*), непрозорістю, що сприяло асоціації з криміналом (*einen dunklen/ schwarzen Fleck auf der Weste haben, Schwarzmark*) (WRARWiADSWU). Коли справи просуваються погано, вживають ФО *mit etwas sieht es schwarz aus* (WRARWiADSWU).

До перших ФО з компонентом *schwarz*, зафіксованих братами Грімм, належить паремія (1784 р.): *die nacht sey niemand freund, und derwegen unholdselig, unfreundlich, ja feindselig und feindlich. Dann sie ist schwartz, dunckel unnd finster aus mangel: was aber mangel leidet, ist unvollkommen und derhalben unglückhaff*. Пізніше у поезії та художніх творах зустрічається: вживання *schwarz* як стереотипного уявлення про складні часи – *der tag wird schwarz, und trauert, du lesterst deinen gott* (1760 р.); порівняння – *schwarze, finstre nacht* (1817 р.); персоніфікація – *komm lieblich schwarze nacht und drücke schieszende sterne* (1894 р.), гіпербола – *schwarzes wetter, gewitter, schwarze lüfte, schwarzer sturm, regen* (1895 р.) (DW). У творах Г. Гейне фіксуємо

асоціацію чорного кольору з могилою, смертю, яка відбирає майбутнє – *schwarz wie das grab grau'te mich eine trostlose zukunft an* (Héliand).

На основі переосмислення образу смерті/ могили/ трупа спостерігається асоціація із лексемою *schwarz*, яка зазнає переосмислення (на основі ядерної семи – «колір»). Виокремлюється ознака образу внутрішньої форми ФО «труп» – страх (сильне емоційне негативне переживання), що асоціюється з чорним кольором. Поєднання ознаки кольору і ознаки образу вербалізує надзвичайно сильний негативний емоційний стан людини: *sich schwarzzergern* (WRARWiADSWU) – (розм.) страшенно розлютитися. Основою внутрішньої форми ФО є образ трупа, що розкладається. ФО зафіксовано на початку 18 ст. (WRARWiADSWU). Саме чорний колір матерії характеризує колоронім *schwarz*, який є у структурі ФО смислоутворюючим і сприяє не лише формуванню ФЗ, але й виникненню експресивно-емотивного характеру негативної оцінки, надаючи їй надзвичайної інтенсивності завдяки активації виокремленої ознаки образу – «страх», який підсвідомо асоціативно виникає у свідомості людини. Ми вважаємо, що весь образ сприяє формуванню конотативного компонента ФЗ, оскільки невиокремлені його ознаки імпліцитно присутні у ономасіологічному портреті ФО і впливають на результат семіозису.

У другій половині 18 ст. зафіксовано ФО ..., *bis man schwarz wird; ..., bis du schwarz wirst* (WRARWiADSWU) – (розм., фам.) цього ніколи не буде; доведеться довго чекати (*Da kannst du warten, bis du schwarz wirst!* – можеш чекати, поки я здохну). Використано той самий образ внутрішньої форми – смерть/ труп. У результаті структурно-семантичної трансформації попередньої ФО денотативний (дуже сердитися → довго і безнадійно чекати) і конотативний (найвища інтенсивність ФЗ → помірна інтенсивність) компоненти змінюються. Інтенсивність емотивно-експресивного значення послаблюється, негативна оцінка зберігається. Змінюється стилістичне маркування. Структурна трансформація ФО спричинила модифікацію ФЗ.

Семантичних трансформацій зазнає ФО *mit schwarzen farben malen* (DW), яка перетворилась у результаті редукції у ФО *etwas schwarz malen*, а згодом у ФО *Schwarzmalerei betreiben* – зображати щось у чорному тоні. У сучасних фразеографічних словниках зафіксовано ФО *etw. schwarzsehen* (WRARWiADSWU) – бути песимістом (бачити в усьому лише зло, вважати, що все йде на гірше (Психологіс)). Спостерігаємо структурну трансформацію ФО при збереженні смислоутворюючого компонента: зображати все у

найгіршому світлі → бачити все лише у похмурих тонах → боятися найгіршого. У сучасній німецькій мові зафіксовано значення аналізованої ФО – дивитися телевизор, не сплативши податки за перегляд каналів –, яке виникло у ході семантичного розвитку стержневої лексеми на основі семи «нечесність».

Колоронім *schwarz* у структурі низки ФО модифікувався у значення «нелегально» на основі семи «нечесний»: *Schwarzhörer* (нелегальний слухач), *schwarzarbeiten* (нелегально працювати); *Schwarzarbeiter* (нелегальний робітник); *schwarzfahren/ Schwarzfahrer* (водій без права керування транспортним засобом/ без посвідчення водія), *der schwarze Markt* (чорний ринок), *schwarzbrennen* (підпільне самогоноваріння), *schwarz über die Grenze gehen* (перетинати кордон без паспорта), *schwarze Kasse* (дохід, з якого не сплачено податки), *etwas schwarz verdienen* (заробити і не сплатити податки). Ми вважаємо, що сема «нечесний» протиставляється базовому національно-культурному стереотипному уявленню німців про порядок – *Ordnung*, який порушують нелегальні схеми, що увиразнює негативну оцінку і підсилює емотивність ФЗ через підвищення інтенсивності на основі протиставлення.

Отже, колоронім *schwarz* є смислоутворюючим у структурі низки ФО, які позначають інтелектуальний, емоційний стан людини, її поведінку. Аналізовані ФО з компонентом *schwarz* зазнали структурно-семантичних змін на основі переосмислення ядерних сем стержневої лексеми. Переосмислення базується на основі виокремлених ознак образу внутрішньої форми ФО. Виокремлені ознаки диктують вибір семи стержневого компонента, який бере участь у семіозисі.

Інтерес подальших досліджень становить аналіз семантичного розвитку німецьких ФО з компонентом *weiß* на позначення стереотипів.

Список використаних джерел:

- Психологія*. Енциклопедія практичної психології. Available at: <http://psychologis.com.ua/pessimist.htm>
- DW: *Deutsches Wörterbuch von Jacob Grimm und Wilhelm Grimm*. Available at: <https://woerterbuchnetz.de/?sigle=DWB#3>
- Héliand*, Mit Ausführlichem Glossar Herausg. Von M. Heyne (German Edition). Heliand. Available at: <https://www.sima-land.ru/6082847/kniga-h-liand-mit-ausfuhrlichem-glossar-herausg-von-m-heyne-german-edition-heliand/>

WRARWiADSWU: *Wörterbuch für Redensarten, Redewendungen, idiomatische Ausdrücke, Sprichwörter, Umgangssprache*. Available at: <https://www.redensarten-index.de/>

УДК 343.148

Жолобчук А.М., студентка
Рівненський державний гуманітарний університет
(Рівне, Україна)

МЕТОДИЧНІ ЗАСОБИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОРИГІНАЛЬНИХ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕКСТІВ

В контексті захисту авторських прав на аудіовізуальних творів, творів літератури, образотворчого мистецтва та інших форм і напрямків, сучасні українські фахівці проходять той самий добре втворюваний шлях, яким вже йшли багато років в минулому північноамериканські судді, правники й експерти (Heitmann, 2015, р. 794). Мова йде про особливості адекватного визначення (а найчастіше не визначення) творів як об'єктів авторського права, а також неспроможності належним чином обґрунтувати їхню охороноздатність, що, в свою чергу, зумовлено неналежною оцінкою їхньої оригінальності, відсутністю дієвих методів дослідження фактів незаконного використання елементів шляхом відтворення, переробки тощо.

Мова йде не лише про порівняно незначну (особливо якщо згадати справжній розквіт галузі захисту творів у період 2010-2014 років) кількість судових справ, але й про не усвідомлення комерційної цінності оригінальних елементів суддями, які розглядають справи стосовно порушення авторських прав, а також про певний брак фахових компетенцій навіть серед найкращих експертів, котрі беруть досліджувати матеріали таких судових суперечок. Таким чином, метою даної публікації є необхідність в черговий раз привернути увагу професійної спільноти судових експертів нашої країни до потреби ґрунтовного, об'єктивного й всебічного дослідження таких складних й багатоаспектних об'єктів авторського права, якими є літературні твори.

В процесі творчого самовираження, автори силою власної уяви та професійної майстерності увиразнюють у матеріальній формі ідеї (задуми) творів, внаслідок чого їхні елементи (як частина твору)

Наукове видання

ПРОБЛЕМИ
ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

Збірник матеріалів
VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
19 листопада 2021 року, м. Рівне

THE PROBLEMS
OF LINGUISTIC SEMANTICS

The Collection of Conference Proceedings
The 6th International Scientific and Practical Internet Conference
November 19, 2021, Rivne

Формат 60x84^{1/16}.

Папір офсетний. Друк ризографічний.
Гарнітура Century Schoolbook.
Ум. др. арк. 8. Наклад 100.

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
м. Рівне, 33000, вул. Ст. Бандери, 12,
тел.: (0362) 26-48-83

Друк: «ПараГраф+»,
м. Рівне, 33000, вул. Гетьмана Мазепа, 6/8,
тел.: (0362) 26-49-27